

VĚTRNÍK

Vydává MěV ve Vysokém nad Jizerou s aktivem kulturních pracovníků

Větrník-roč.II,č.9.

Vysoké n. Jiz.22.8.1969.

Loni v srpnu bylo stoleté výročí t.zv. ženského meetingu ve Vysokém n. Jiz..Byl sjezd rodáků,přijelo i mnoho významných hostů.Slavilo se a vzpomínalo,jak drobná práce národně uvědomělých průkopníků se na venek poprvé veřejně projevila v roce 1868,kdy zde na Petruškových vrších pořádány památné meetingy,t.j.tábory lidu.Vzpouza v chudém podkrkonošském kraji byla součástí národních manifestací,jichž bylo po Čechách asi 40 a jež staly se vzpruhou pro tehdejší i pozdější předválečné mladé generace.Hlavní původcové meetingů,vysočtí omladináři,byli potom ovšem c.k. rakouskými úřady pronásledováni a žalářováni.

Doznívání lonských oslav přehlušily naráz neočekávané následující známé srpnové události.Tedž skoro po zoece bych však přece chtěla znovu oživit vzpomínku alespoň na jednu hrdinku ženského meetingu,na stařenku Aloisii Patočkovu,vysokou sousedku.Jsem asi z mála dosud žijících pamětníků,kterí ji osobně znali a její vyprávění slyšeli.

Na tento ženský meeting na Petruškových vrších se dostavilo množství lidu z celého okolí a želo průvodu vedly ženy na selských koních,ozdobených fábozy v národních barvách.Jednou z účastnic byla právě jmenovaná,mladá tehdy Aloisie Patočková,která byla známější příslotkem Lojza Kočínková,protože Patočková je v kraji mnoho.Lojza byla soudasnicí a kamarádkou mé babičky a ohodívala k nám na pobyt i když k stáru žila už v chudobinci v neďalekých Pasekách.Mohli jsme na ní oči nechat,když se rozpovídala,jak tenkrát na vrších bylo rušno.Všemoocný vládní komisař Frohreich v průvodu četníků s nasazenými bodáky evými urážejícími povely a výkřiky "Bázo,rozejděte se!" a tasenou šavlí popudil proti sobě celé shromáždění.Komisař byl davem obklopen,od svých nehsledů odtržen,někdo do něj strčil a již se sypaly rány.Utíkal,leč nebojácná Lojza mu vytrhla šavli,kterou útočil,přerazila ji o kámen a strhla mu s hlavy nenáviděnou komisi čepici,kterou daleko zahodila.Za to pak byla odsouzena na 5 let do těžkého žaláře.

Meetingu na Petruškových vrších sůčastnil se jako malý školák i pozdější prvý ministerský předseda čsl.republiky Dr Karel Kramář,jeden z prvních vůdců domácího revolučního odboje za první světové války.Účastnil se za první republiky též své oslavy výročí vysockých meetingů,kam byla i Lojza pozvána a posazena na čestné místo.Dojela pro ni do Pasek s kočárem a po slavnosti se jako obvykle zastavila u nás.Seděla s naší babičkou ve velké světnici u hrnku kávy s koláčem a štastně vykládala,že ji sousedka na tu slávu půjčila své černé šaty,aby prý byla na to výročí patřičně ustrojená.Libovala si,že dostala "od těch pánů" z Prahy dokonce i kolik zlatých na přilepsenou,počítala peníze stále podle staré rakouské měny.Stařenka už jako věchýtek,ale plna ohně

dodávala, že by tomu Frohreichovi byla ještě víc nabouchala, kdyby byla tušila, že po letech z toho bude taková sláva.

Zemřela skoro devadesátiletá a odpočívá na olšanském hřbitově v Praze, nedaleko ruské kaple, posledního to odpočinku Dr. Karla Kramáře.

M. Markvartová-
Hnyková

Pamětnice od r. 1612, str. 230, vepsáno dne 24. září 1864:

Město naše zajisté vždy s radostí a pýchou vzpomínalo na rodáky své, kteříž za rozličným vyšším povoláním meškají mimo rodiště své. Nelze tudíž vyličiti radost jeho, když od některých rodáků těchto projeveno bylo přání, by se roku 1864 pokud možno, všichni v rodišti svém sešli.

Zastupitelstvo města nemeškalo projevit, kterak město schůzi takovouto vzácnou oslaveno a oblaženo by se cítilo. I byly s nadočkovostí očekávány dny návštěvy milých a drahých našinců.

Přišel konečně den 21. srpna a na věži vytyčen byl veliký prapor červenobílý zvěstující, že očekávání šťastně počíná se naplňovati. Dne 23. srpna pak ráno oznamovaly prapory vlající téměř po celém městě, že již se schromáždili rodáci ctění a milovaní. U večer tohoto dne radostného oznamovaly rány z hmoždíků celému okolí hluchnou radost občanů Vysokých; na náměstí počal hrát sbor zdejších hudebníků a ve všech téměř oknách v městě zaskvěla se světla co odlesk radosti plápolající v srdcích veškerých. Druhý den ráno opět střeleno z hmoždíků a sbor hudebníků hrál po městě pochody slavnostní, v 9 hod. ráno ubírali se rodáci a hosti z blízka i ze vzdálí z příbytku pana starosty slavnostní branou na níž se skvěl mnoho významný nápis: "Svoji k svému!" - do chrámu Páně, aby tam při oběti, mše svaté díky vzdali Bohu, nejmužnějšímu řiditeli osudů jejich. Obět tuto konal s assistencí některých kněží rodáků, rodák náš důstojný P. Josef Machačka, kněz z řádu křížovníků a farář ve Vel. Mašovicích na Moravě. Odpoledne byla ku počtu rodáků hostina, při níž scházelo srdečných připitků. Při hostině této učinili rodáci sbírku, jež vynesla 161 f. r. čísla. Peníze tyto byly ihned doručeny p. starostovi, i bylo zastupitelstvu městskému zastaveno pojmenovati účely k jakémuž by měly býti obráceny. Tak též sluší podotknouti, že pak všichni stoující jména svá napsali do této knihy pamětní. Večer uspořádal zpěvácký náš spolek "Krkonoš" k oslavení dne památného hudební a deklamovní besedu.

V pátek dne 26. srpna schromáždili se drazí našinci opět v chrámu Páně při oběti mše sv. konané za zesnulé spolurodáky, rodiče a. t. d. Dojemný to byl pohled, když po mši svaté obstoupili kateřalk, před níž konány obřady smuteční.

Konečně se ubírali v průvodu na hřbitov, u domu č. 1 kráčejiše branou jim na počest od měšťanů v této části bydlících postavenou.

Tak ukončeny byly jsou nejprvnější dny radostného pobytu našich rodáků. Co toto píšeme, meškají již všichni na stanovištích svých.

Zajisté nevyhyne nikdy v srdcích jejich upomínka na bratrskou schůzi, jakož i my s radostí a pýchou dvojnásobnou vzpomínati budeme na ně!

To bejvaly poutě ve Vysokém, to Vám řeknu !

Ale kdepak dneska, to není žádná pout, to je takový culení. Jó pane, to za našeho mládí to bejvaly časy. Plněj rynek rajterajů, houpačky s dvánácti loděma, jedny červený, druhý žlutý, od školy až k notářoj Holajoj. A ty plachty na nich, v době klidu spuštěný do trojúhelníku, rajteraj celkem umělecký veledílo se bleskal v sametu a korálech. Jó a ty krásný vobrazy slečen s lukama a velkéj kůň bílej a černej se spínal na zadních nohách a voči měl tak krvavě vykulený, že jen skočit mezi lidi. A pak ta káča, co sme dycky po ní zraceli večeri za Brožovi. A střelnice ? Ale kdepak dneska, to nic není. To se střílelo brokama ručně ulitejma před námi kluky z volova. A pak ten strejc co porad polykal takový bílý koláče z kipsu. Dycky votevřel hubu, pomalu dával placku před sebe a pak sme mu ji utřehli a von zavřel hubu, na prázdno. A ten bubeník, to dyš čloujek trefil, lilí a von zavřel hubu, na prázdno. A ten myslivec, jak trefil zajíce. Von tam jak von bubnoval půl hodiny. Anebo ten myslivec, jak trefil zajíce. Von tam byl kapslík a byla taky rána jako z kanonu. Jó a potom ti kováři jak mlátili do železa. Tenkrát se majitel střelnice mohl uhnout jak porad natahoval péra. Strašně rád sem střílel do slečny, která hrála na piano, šlapala jednou nohou pedál, měla strašně dlouhý sukně a byla taková outlá v pase a kejvala při hraní hlavou. Jo to byla při střelení podivaná, hotový divadlo, to né jako dnes střílet brokama kerý zanášej a pak vyhrát papírovou růži navoněnou růžovou vonaukou.

A když spustil ten chromej flašinet, kerej hrál arije z voperet jako třeba cikánskýho barona a rozvedenou paní. A na flašinetu byly fikurky, kerý se porad a furt jen klaněly.

A pak to počtíví cukroví ve speciálních boudách, které měli cukráři. Vpředu firma Josef Hořavka Vysoké, dále Karel Bartoníček Vysoké, pak Štefan a Jirouš z Jablonce, pak Bém ze Semil a Samek taky ze Semil. Cukrářské boudy byly tenkrát vlastně veřejnou součástí cukrářského umění z několika okresů. A těch vos. Vo vysoký poutírok co rok měly vosy od Tanvaldu až po Paku sjezd, kterej nikdo neorganizoval. Nepotřebovaly žádný heslo "nedejme se spolčujme se" jako tejdě při sjezdech. To byly poutovní vosy a včely, který byly už na pout přivezený a nikdy žádnýho cukře nepoštípaly, protože věděly, že to je jejich živitel. A pak těch párků z koziho masa a koňskej buřtů, premiový čokolády, kde čloujek si koupil za dvě koruny osum žeber a ešte vyhrál pětku zabalenou v čokoládě. Jó, to byly poutě a né jako dneska samá podprsenka a takový vohromný čísla, že školní kluci stojěj s vykulenejma voči a říkaj si v duchu "je tohle vůbec možný, aby to bylo tak nemrauně velký?" Pout pro dnešní kluky je v pravém slova smyslu erotickým pohloupením, protože tolik různých podprsenek, kalhotek, košilek přivádí kluky do extáze, zejména, když slunce praží a už se neprodávaj máčený vokurky a za grejcar lác, nabíranej holou rukou ze štandlíku a stejně takovej dobrej jako ta červená cukerinová šumicí voda, podávaná z jedné skleničky bez vyplachování. Jó, tenkrát nebyli tidle hygienici a lidi byli zdraví jako řípy bez rakoviny a infarktu. Ale zase prej bylo víc sušky to je jako tý tubery, která klátila mnoho mladejch lidí.

Poutě našeho mládí se slavnou, zpívanou a několika kněžími celebrouvanou mší, kde jsme museli ministrovat, to byly panečku ty krásný poutě našeho grejcarovýho mládí. Jako by to bylo dnes, tak to vidím před sebou.

J. Doubalík.

Vzpomínky krásli život.

Naše vzpomínka bude stará pomalu sto let. Skutečně se to stalo a svědčí to jen o tom, že zimy bývaly tuhé a lidé, když nemuseli, tak skutečně z baráku nevylezli." To byly tenkrát strašný Vánoce, ukrutně sněhu napadlo a pořád a pořád jen padal, jako když se pytel roškvírne." Den před Štědrým dnem, to je ten den, kdy chodil ponocnej a vytruboval po celou noc, té noci se říká u nás dlouhá noc. V domku na náměstí, kde měla paní Šádková dámské krejčovství, bydlel hrobník Nečásek. Tenkrát byly všude v domácnostech denní trhací kalendáře a jeden dříve utržený lístek zavinil následující příhodu:

Před půlnocí na dlouhou noc si to vyšlapoval zavátým vysockým náměstím hrobník Nečásek se svojí polovicí. A co tak šlapou narazili na ponocného, který chtěl právě troubit půlnoc. I zeptal se hrobaře Nečáskam, že v takovém nečase a ještě k tomu v noci vyšlapuje. Nečáskova odpověď byla jasná a strohá: "No co, hubníček a jahelníček sme snědlí, tak dme na půlnoční."

Dlouho prý se tenkrát tato příhoda nedala utajit a ještě dnes se o tom povídá. Zavinil to sníh a dříve utržený lístek z kalendáře, které už patří také jen minulosti.

Druhá vzpomínka je na mého dědečka Štěpánka. Byl obuvníkem, měl výkroj koží a tenkrát bylo ve Vysokém nejméně šest ševců a všichni měli co dělat, protože Baťa ještě nebyl a boty se šily na míru. Dědeček Štěpánek měl prima zákazníky a boty dělal i pro fabrikanty v Roketnici. Pose- děl na pivo, porozumoval a jako pořádný švec se podíval každému příchod- zimu do hospody nejdříve na nohy. Poznal prý vždy dílo svých pěti knihu- rentů a byl pevně přesvědčen, že jeho boty jsou ty nejlepší. Přichází host, děda se mu podívá na nohy a spustí: "Kdo pak Vám dělal tydle kali- chy?" Odpověď hosta byla nanejvýš překvapující, když hbitě odpověděl: "No přece vy pane Štěpánke." Konec příhody nevím, ale dědeček prý byl zdrcen a ani pivo nedopil.

Třetí vzpomínka patří mému ideálu z dětských let, kde jsem prožíval hodně volných chvil už i jako dospělý mládenec. Vázalo mě k tomu přátelství k nejmladšímu synovi mého velkého ideálu, které trvá dosud a nebudu dalek pravdy, když prozradím, že trvá dobrých padesát let. A o koho, že to jde? No tak o pana Františka Hásku, holiče a vlásenkáře na vysockém náměstí, jak hlásala jeho firma a jak prozrazoval vždy vyblýskaný holič- ský mosazný talíř, houpající se nad vchodem této officiny. Ono bylo ve Vyso- kém několik holičů. Všichni byli ohromně šikovní a všichni se nějak zapo- jevali do veřejného života, až na Aloise Hrdinu, který měl officinu v býva- lé Nesvadbově hospodě "U hrubejch" a který od narození byl poznamenan- tělesnou vadou / hrbem / měl také zálibu, a to hru na housle. Uměl v Kos- monosích jako tichý blázen a do smrti prý tam byl podnikovým lazebníkem a dožil se i v blázninci poměrně vysokého věku.

Kdo byl vlastně pan František Hásek? To byl všemělec, jací se dnes už vůbec nerodí. A na takové osobnosti nesmíme přece zapomínat. Tak tedy jen stručně vyličním tohoto předčasně zesnulého zasloužilého vysoc- kého občana, na kterého dnes všichni šedesátníci vděčně vzpomínáme s tím, že by mohl být vzorem pro mnohé a mnohé mladší vrstevníky. V dnešním domě důchodců na náměstí měl hostinec. Byl výborným hřebenařem a z rohů kouzlil nejen hřebeny, ale i krásné přesky a pro sekáče na poli nádoby na brousky. Na každém jarmarku měl svůj miniaturní stánek a jako hřeb- nař jezdil daleko široko po jarmarcích a poutích. Byl nejen výborným ochotníkem a na jeho Klásku z Lucerny, kdy moje matka hrála Kláskovou, se velmi živě pamatují. V Lucerně jim to prostě sedělo a dodnes se vzpo-

miná. Byl výborným maskérem u vysockého divadla. Byl vyhledávaným pěstitelům hlavatky a jeho sazenice, dnes z nepochopitelných důvodů a přemudralosti přehlíženého vysockého špičatého červeného zelí, byly daleko široko známe. Tkaloval pěkné koberce, které právě v dnešní době jdou do módy a není těch, kdo by to uměli. A potom, pan Hásek byl výborný šachista a violista a vyučoval i hudbě svoje místní žáky. Ve svém pěkném stáří byl domovníkem Občanské záložny, kde i zemřel, zatím co jeho paní, ácera to stoletého vysockáka p. Novotného, se dožila věku téměř sto let v blízkosti Prahy, kam se po smrti manžela odstěhovala k dětem. Vzpomínáme s vděčností pana Hásku, který pro nás byl vždy kumštýřem a všeuředcem.

Vzpomínám na svého dětského kamaráda nedávno zemřelého Pepíka Poloprudského. Byli jsme tři Pepíci, narození v jednom roku, bydlící v jedné ulici, která je dlouhá pouze sto metrů. Je to také jediná ulice ve Vysokém a říkalo se jí ulice K. Havlíčka Borovského. Je to ulice, kde bylo vždy nejvíce sněhu, který spadl se střeš a kde pět schodů do několika domů, nebylo žádnou zimou vzácností. Do pěti roků jsme nosili sukně jako skotové a byli jsme tak sehranou partou, že jsme se stali postrachem nejen naší ulice, ale dobré poloviny městečka. Byli jsme vyhledávanou trojicí pro objektiv pana fotografa Hladíka a máme dosud velmi pěkné snímky staré dnes šedesát let. Seděli jsme vedle sebe ve škole v jedné třídě a dlouho jsme vzpomínali na učitele Jodase, který nás denně nadzvedával na stupínku za vlasy do výše dobrých padesáti centimetrů, aby pak s odporem si šel umýt ruce plné našich vlasů. Byli jsme tak vlastně celý rok oškubání kolem uší, že Alois Hrdina, holič nás kluků neměl mnoho práce s účesem. Byli jsme od učitele Jodase tak vytrénováni, že ani tupé nůžky p. Hrdiny nebyly pro nás ničím, proti mohutným rukám Jodasovým.

Práli jsme se a jednou před Vánoci jsme stavěli Betlém. Je to krásný Betlém, ručně malovaný od malíře Tálky ze Semil, který u rodičů jednoho z Pepíků zaujímal stěnu dlouhou asi čtyři metry a který se ještě dnes pravidelně staví. A u tohoto mistrovského díla, autora vysocké divadelní opony, jsme se poprali právě před Vánoci tak důkladně, že Joska Poloprudský mně vrazil "Daráka" do hlavy a já se strašným řevem letěl domů a s darákem v hlavě k Dr. Novákovi, který měl ordinaci vedle dnešního muzea, aby daráka z hlavy vyndal. Byl hodně hluboko a mám stále dojem, že ta díra v té hlavě zůstala. Alespoň můj otec se neušetřil poznámek, když ve škole zrovna neklapalo, že to mám od toho daráka v hlavě.

Byli jsme už dávno ze školy a s vděčností vzpomínali učitele Zajíčka, který ještě po mnoho let po našem odchodu z vysocké měšťanky, vždy, když tahal ze šosu svého žaketu učební pomůcky, neopomenul při výuce o tohořovi poznamenat: "Ten tohoř hoši nemá fousy, ale měl je, ale to taď tohořovi poznamenat: "Ten tohoř hoši nemá fousy, ale měl je, ale to taď chodil do školy ještě s dvouma Pepíkama takovej mezek mezkovskej, který mu ty fousy vostříhal." Byli jsme to skutečně tři Pepíci, kteří společně ostříhali tohořovi vousy, když nůžky mistrně vedel Joska Poloprudský. Zemřel náhle před několika týdny, zatím co první Pepík zemřel před několika roky. A protože vzpomínky krásí život, vzpomínám jako poslední žijící Pepík této trojice svých zesnulých kamarádů z dětství.

J. Džubalík.

Chodil Dr. F. L. Rieger ve Vysokém do školy?

V nedávno vydané propagační brožůře našeho městečka / k dostání v muzeu za 5.- Kčs /, která nás seznamuje s celou historií, a která po stránce textové / ne už tak obrazové / je velmi pečlivě, zasvěceně a informativně zpracovaná, se mimo jiné dočítáme :

"... Stará škola v Zákostelí shořela č. 1834. R. 1861 byla zde zřízena čtyřtřídní hlavní farní škola, kterou krátce navštěvoval i F. L. Rieger..."

Domnívám se, že zde jde o několik nepřesností či nedopatření, omiluvitelných nutností sestručení údajů v tak obsáhlé látce.

Jaká je tedy skutečnost a pravda? Především, mimo všechny pochyby je jisto, že při požáru Vysokého v r. 1834 "stará vysocká škola v Zákostelí" neshořela, ježto v té době Vysoké školu jako takovou vůbec nemělo.

O této skutečnosti nás spolehlivě informuje lékárník a tehdejší starosta Josef Kramář, který ve svých pamětech uvádí:

"Roku 1852 vydán zákon, že obce farář, jichž prostředky k tomu dostačují, své dosavadní národní školy proměnití mohou ve farní hlavní školy. Tento zákon vzbudil ve mně touhu zvelebiti takto vyučování školní v rodišti a spojití s tím zároveň postavení nového školního domu, ježto škola vysocká dosud žádného vlastního domu neměla, a patron kníže Kamil Rohan, jemuž příslušelo o školu se postarati, v sméru tom ničeho učiniti nechtěl."

Do té doby se tehdy učilo vždy v domě toho učitele, který v té které době ve Vysokém byl a učil.

Dále Kramář pokračuje: "Nedaleko chrámu Páně stál dům prostranný, nedostavěný, jenž náležel jednomu barviři, ale za dluhy se dostal do vlastnictví kupce J. Sirmery v Liberci. Vidouce, že dům ten k ukoupení je, koupili jsme jej za báječně lacinou cenu 1.500 zl. ve stříbre, poněvadž vlastníkové nic nenesl. Vynaložením 6.000 zl. proměnili jsme jej ve školu čtyřtřídní s nevelikými sice, ale pro rodiště mé postačitelnými učebními světnicemi, obydlím pro ženatého a menším obydlím pro svobodné učitele."

Je zřejmé, že jde o nynější činžovní dům čp. 140 v Zákostelí. K dotvrzení této domény vyžádal si knihovní výpis z pozemkové knihy kat. území Vysokého z něhož je patrné, že ve vložce čis. 140 poz. knihy kat. území Vysoké je zapsán dům čp. 140 - škola.

Na listu B pak je pod praes. 13. prosince 1853 tento zápis: Podle smlouvy tržné ze dne 12. prosince 1853 vkládá se vlastnické právo pro obec Vysoké, a poznámka, že dům tento věnován jest k účelům školním.

Porovnáme-li data resp. rok uváděný J. Kramářem, t. j. 1852, se zápisem v pozemkové knize, vidíme, že tehdejší starosta J. Kramář neměl od myšlenky pranic daleko k činu, i když dále říká, že jednání o povolení hlavní školy ve Vysokém s nadřízenými úřady se protáhlo pak asi o 4 léta.

Podle těchto údajů lékárníka a starosty J. Kramáře, jimž není příčiny nevěřit, by tedy zřízení čtyřtřídní hlavní školy farní ve Vysokém nespadlo do r. 1861, nýbrž v nejkrajnějším případě do r. 1857. Také Frant. Rón ve svých pamětech uvádí: "Vysvěcení školy této bylo asi v r. 1857."

Ostatně ať už je to tak či onak, nic nemění to na tom, že do této hlavní školy F. L. Rieger, který narodil se v Semilech 10. prosince 1818, nechodil a ani chodit nemohl, protože v té době byl už třiačtyřicetiletým, případně devětatřicetiletým mužem.

Chodil tedy ve Vysokém do školy nebo nechodil? S patřičnou lokálně patriotskou pýchou můžeme bezpečně prohlásit a pochlubit se, že skutečně chodil. A to nejen "krátce" nýbrž celé dva roky.

V Riegerově naučném slovníku se u jeho životopisu dovidáme mimo jiné toto:

"Za příčinou školního vzdělání dán již v šestém roce svém do sousedního města Vysokého k opatrování tamnějšímu vikáři Janu Kramářovi, jenž byl jeho kmotrem. Odtud, aby se němčině naučil, poslán do Šumburka a po roce složivs dobrým prospěchem zkoušku nahl. škole v Liberci, byl schoopen vstoupit již v desátém roce do gymnasia v Jičíně. "Další potvrzení o tom nacházíme v Riegerově monografii ve sbírce Zlatoroh, z níž stručně vyjímám: "dán jest hned po šestém roce, jistě také vlivem kmotra faráře Kramáře působícího od roku 1821 ve Vysokém,

k tamnímu kaplanovi Karlu Huškovi, který opustil Semily v r. 1824. V kaplance vysocké bydlel Hušek se svým svěřencem, docházejícím po dva roky do obecné školy místní. Městečko toto bylo právě tehdy, jak vysvítá ze souhlasných zpráv, živým ohniskem národního uvědomění a probuzení, jsouc zároveň ochrannou baštou národní....."

Jak byl Rieger vzdělán kupodivu již po těchto dvou letech školních, dokazuje jeho vlastní výrok: "Když mi bylo 8 let, uměl jsem již všecko, čemu jsme se ve škole učili, takže učitel můj se vyslovil, že neví, čemu by mě ještě měl učit, a že bude potřebl, abych byl dán do města na školu vyšší." Což je jistě nejlepším vysvědčením nejen pro žáčka Riegra, ale i pro tehdejší vysockou školu.

Tak bychom měli bezpečně zjištěno, že F.L. Rieger skutečně ve Vysokém chodil do školy a to v letech 1824-1826. Z uvedených dat dalo by se také usoudit, že Rieger ve svém rodišti Semilech vůbec do školy nechodil.

Teď by šlo jen o to, kde ta "Riegrova škola" vlastně tenkrát byla. Že není ta nynější "stará škola" v Zákostelí čp. 140, to už jsme si zjišťovali.

Dne 8. dubna 1785 nastoupil za učitele a kantora Václav Machek, který sloužil přes 44 roky, t. j. do své smrti v roce 1829. Machek měl vlastní dům "ode dřeva pod 2 štoky" v kterém také po čas jeho působení "hořejší podnebí" k vyučování za nájem od města placený až do jeho smrti přenechal. V tomto domě se vyučovalo 49 roků.

Je tedy pravděpodobné, že Rieger, který chodil do vysocké školy v letech 1824-26, chodil do této školy umístěné v domě učitele Machka.

Poněvadž ve starých zápisech o vysocké škole není uvedeno číslo popisné tohoto Machkova domu, bude asi těžké zjistit, kde v oné době před požárem města stál.

Naše milé Vysoké stižené před 135 lety zhoubným požárem je ve své výstavbě poměrně mladým městečkem a nemá proto ani historických ani jinak atraktivních budov, a proto myslím, že by se mělo po vzoru jiných měst chytat všech možných příležitostí, aby se v tomto punktu vylepšilo. Jedna, o níž je řeč v tomto vyprávění by tu byla. Co kdybychom na zdejší faru dali pamětní desku asi v tomto znění: "V kaplance fary, která před požárem města v r. 1834 stála na tomto místě, bydlel Dr. F.L. Rieger, vůdce národa, který v letech 1824 - 1826 chodil do vysocké školy." Anebo jinak.

Prokop Hásek.

Vysoké n. Jizerou, rekreační město, které máme rádi.

Dlouhá léta jezdíme do Vysokého nad Jizerou. Zamilovali jsme si toto pohorské městečko, rodiště našich rodičů a rádi se sem vracíme. Líbí se nám čisté vlnivé městečko, máme rádi zdejší lidi, přímé, upřímné a poctivé. Dáváme se vždy znovu okouzlit dalekými obzory, překrásnými výhledy, kterými Vysoké oplývá. Každý, kdo někdy odtud spatřil úchvatné panorama Krkonoš a Jizerských hor, nikdy na ně nezapomene a vždy ho znovu přitahuje ke každoročním návratům.

Ze zájmu o Vysoké n. Jiz., město, které máme rádi, sledujeme při každé návštěvě, co se zde změnilo i zlepšilo.

S povděkem jsme uvítali péči MNV o zlepšení stavu budov na náměstí. Rádi vyhledáváme ve volných chvílích vysocký park, nazývaný parkem básníků, jakým se může pochlubit málokteré městečko. Byli jsme letos velmi příjemně překvapeni a potěšeni úpravou tohoto parku, pokosenými palouky,

očištěním zarostlých cest, vykácením přerostlých keřů. Děkujeme za tuto namáhavou a obětavou práci panu učiteli Knobovi, který nám tím pobyt v parku velmi zpříjemnil. Je to vidět také z toho, že letos je park více vyhledáván rekreanty i místními obyvateli.

MNV při této příležitosti upozorňuje, že by všechny mrzelo a krásu parku básníků poškodilo, jeho další zmenšování rozšiřováním hřbitova.

Před dvěma lety byl na MNV vyložen k nahlédnutí nový polohový a zastavovací plán Vysokého n. Jizerou, jako rekreačního města. Byli jsme jím nadšeni. Víme, že jeho uskutečnění je závislé na finančních možnostech republiky.

Byli bychom však rádi, kdyby MNV v rámci svých možností každoročně své pohorské městečko zlepšoval.

Tak ku příkladu rekreanti i obyvatelé městečka poukazují na nepěknou budou na tak zv. "Rynecku", která hyzdí již několik let zákostelí. MNV by snad mohl věnovat větší pozornost opravě laviček v parku, zřízení nových laviček na nejpeknějších výhledových místech a dohlédnout na úpravu a údržbu pěkných travnatých cest, ničených traktory státního statku.

Konečně, byli bychom velmi rádi, kdyby MNV nás občas informoval ve "Větrníku", jaké jsou možnosti postupné realizace plánované přestavby Vysokého nad Jizerou v rekreační město, které máme rádi.

Věra a Ant. Fojtovi.

Jeden měsíčně.

Ve Sklenářovicích / až dole u Jablonce / byl náramně dobrý řezník, Filip Kobr. Nosil krásný dlouhý fousy, jako by Rýbrcouloj z voka vypad. A byl túze hodnej a poctivej řezník. Míval tovaryše i učedníky, to ani tenkrát nebylo jináč možný. Žádnej vysockej jarmark se bez něj nevodbyl. Filip Kobr si rád poseděl, popoudal, byl náramně družnej a zábaamej.

Jednou vypravoval co se mu při řemesle přihodilo: "Víte, když se v řeznické dělá s kučlami, že se sem tam kluci učednický taky šňápli. Vzal se honem nákej vypranej klúcek, věčinou štráf ze starý cejchy, šňápanec se zavázal a dalo se dál. Spominám, že dyž se jednou tohle stalo, tak sme zrouna opaly iternice a je- lita. No událo se to, prodalo a k večerou Vám přide do krámu bába a poudá, že našla v iternici štráfatou dých. Protože to byla tetka držkatá, tak sem ni řek: "Snad nehočete, žencká, abysme tam za těch pár krejcarů dávali herbábni?!" - A měl vód ni pokoj." Jo, tak pěkně se poudávalo na vysockejch slounejch jarmarkách!

Ze zápisníku šenkýře Josefa Mařatky
vybrala Jiřina Doubalíková.

Větrník vychází jednou za měsíc. Řídí redakční rada. Příspěvky zasílejte nejpozději do 15. každého měsíce do Vlasivědného muzea.